

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Anny Szczoczarz pt. Wpływ receptora wapniowego na mechanizmy regulujące sekrecję insuliny podczas blokady kanałów wapniowych u szczurów.

W okresie ostatnich lat wiedza na temat fizjologii komórek beta trzustki i zaburzeń związanych z występowaniem cukrzycy znacznie się poszerzyła. Dotyczy to głównie stwierdzonej różnorodności kanałów jonowych występujących w komórkach beta, w tym kanałów wapniowych, która biorą udział w mechanizmach regulujących sekrecję insuliny. Tematyka rozprawy doktorskiej wpisuje się zatem w zagadnienie bardzo istotne, generujące pytanie – jaka jest rzeczywista przyczyna wystąpienia cukrzycy typu drugiego i czy jest nią zaburzenie sekrecji insuliny wynikające z niedostatecznej stymulacji komórek beta trzustki indukowanej stężeniem glukozy a związanej z sygnalizacją jonową ?

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska powstała w dużej mierze w oparciu o wyniki opublikowanego wcześniej artykułu, którego pierwszym autorem jest Doktorantka. Praca nie ma typowego układu, gdyż streszczenie pracy zamieszczone jest na początku tak jak to jest wymagane w artykułach publikowanych w czasopiśmie a nie na końcu jak przyjęło się w rozprawach doktorskich. W pracy doktorskiej, w przeciwieństwie do opublikowanego artykułu, nie sformułowano i nie wyodrębniono również ostatecznych wniosków, które zwykle przedstawia się po dyskusji wyników.

Dyskusja pracy jest dobrze napisana oraz podkreśla jej zasadniczą zaletę tzn. w sposób bardzo przemyślany zaplanowane eksperymenty przeprowadzone *in vivo* na zwierzętach doświadczalnych. Nie podkreślono jednak wyraźnie i nie poszerzono wątku implikacji klinicznych, które bez wątpienia można było przedstawić w oparciu o uzyskane wyniki. Badania doświadczalne wykonano na szczurach i choć dostępne w literaturze wyniki najnowszych prac innych autorów, wykonane głównie na modelach mysich, wykazały szereg podobieństw między ludzkimi komórkami beta a komórkami mysimi zauważono też wiele różnic międzygatunkowych. Nie jest jasne czy te różnice mają istotne znaczenie w odniesieniu do kanałów jonowych ale szkoda, że Autorka nie odniosła się w rozprawie szerzej do tego zagadnienia, poza jedyną wzmianką na stronie 23.

Z obowiązku recenzenta wynika konieczność zwrócenia uwagi nie tylko na aspekty merytoryczne ale także stylistyczne i czysto „techniczne” ocenianej rozprawy doktorskiej.

We Wstępie przy opisie kryteriów rozpoznania zespołu metabolicznego wymieniono „upośledzoną tolerancję glukozy” zamiast właściwego kryterium czyli hiperglikemii na czczo co uwzględniono z kolei w Tab.1. Oceny tolerancji glukozy dokonuje się przy zastosowaniu innego testu niż oceny glikemii na czczo zatem tutaj Doktorantka wykazała się niekonsekwencją. Podobnie, mało precyzyjne jest, choć dość powszechnie stosowane, zamienne określenie otyłości brzusznej jako „otyłości wisceralnej”, gdyż otyłość brzuszna może wynikać z nadmiernego gromadzenia zarówno tkanki tłuszczowej podskórnej jak i tkanki tłuszczowej trzewnej/wisceralnej.

Doktorantka nie uwzględniła w Wykazie wielu skrótów jak np. na str 18 czy str. 20. Nie ustrzegła się także literówek, kilku błędów stylistycznych (str 4,11,16,18,48,57) oraz błędu w nazewnictwie. Dotyczy on stosowanego od dawna terminu triglicerydy a nie „trójglicerydy” jak podano na str.9.

Powyższe uwagi nie umniejszają zasadniczo wartości pracy. W moim przekonaniu przedstawiona praca spełnia kryteria rozpraw doktorskich dlatego też zwracam się do Pana Przewodniczącego oraz Członków Rady Nauk Farmaceutycznych Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie mgr Anny Szczoczarz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab.n.med. Grażyna Odrowąż-Sypniewska

p.o. Kierownika Katedry Diagnostyki Laboratoryjnej

Collegium Medicum w Bydgoszczy,

Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Bydgoszcz 16 sierpnia 2022